

staar fremdeles for mig som en Undtagelseslov, der i særlig Grad rammer adskillige smaa næringsdrivende, hvem der ingen som helst Grund er til at paalægge Bogføringspligt, naar man undtager de store Samfundslag, hvis aarlige Omsætning og Folkehold mange Gange overstiger de smaa næringsdrivendes, og hvis Kredit sikkert ogsaa langt overstiger, hvad disse ere i Stand til at stifte. Jeg er derfor vedblivende langt fra nogen Tilhænger af dette Lovforslag, og Flertallet i Udvalget har ogsaa, saa vidt man kan se af Betænkningen, haft sine Betæneligheder ved det, idet det kun afholder sig fra at stille indgribende Ændringsforslag ud fra den Betragtning, at Lovforslagets Skæbne saa vilde være usikker i denne Samling. Deraf maa man slutte, at man heller ikke indenfor Flertallet er tilfreds med dette Lovforslag, som paa dette sene Tidspunkt, jeg tør ikke sige: jaskes igennem, men dog fremmes i en saadan Grad, at det næsten grænser til det utilbørlige. Efter at vi nu have siddet i 8 Maanedes, skal der i Samlingens sidste Dage træffes Afgørelser af denne Natur, uden at man kan faa Tid til en ordentlig Udvalgsbehandling eller i det hele til at stille sine Ændringsforslag. Derfor maa jeg tage Afstand fra den Udtalelse, at der i Udvalget er Enighed om at fremme denne Sag.

Det er lykkedes for mine Meningsfæller og mig at faa undtaget de smaa Haandværkere og Beværttere, der ikke have mere end to fremmede Medhjælpere, fra Lovens Bestemmelser i de første 5 Aar. Den ærede Ordfører søger ganske vist at reducere Lovens Virkninger en Del, og jeg maa derfor gaa ud fra, at naar denne Bestemmelse bliver vedtagen, er det Ordførers Mening, som det er mit Ønske, at Værtshusfolk og Haandværkere, der have to eller færre Medhjælpere, naar de 5 Aar ere gaaede, kunne fortsætte deres Liv som hidtil. Det er i alt Fald mit Haab, at det maa gaa med dette Lovforslag, som det gik med Hundeloven i sin Tid, at den aldrig for disse Folks Vedkommende blev ført ud i Livet. Thi det er efter min Opfattelse en Undtagelseslov, som den danske Rigsdag burde afholde sig fra at gennemføre for disse Folks Vedkommende. Hermed vil jeg ingenlunde have sagt, at man skulde fritage de større Mestre, industridrivende og Restauratører osv. fra denne Pligt, men pludselig at paabyde disse Mennesker omkring paa Landet, hvis aarlige Indtægt og Omsætning for manges Vedkommende neppe ud-

gøre 1,000 Kr., en Udgift til Anskaffelse af 3 paginerede, afstemplede Hovedbøger og paaføre dem Pligt til at føre disse Bøger, som stadig vil medføre, at der hænger Bøder paa 10 Kr. til 1,000 Kr. over Hovedet paa dem, finder jeg ganske urimeligt. Jeg tror, det vilde være ret gavnligt, om vi udsatte dette Spørgsmaals Afgørelse til næste Rigsdagssamling og saa fik det drøftet ordentligt.

Jeg har i Udvalget nævnt et Eksempel, som jeg skal gentage her, et tænkt Eksempel, som ligger Virkeligheden meget nær. Jeg vil ikke tale om Landmænd i Almindelighed, hvis Omsætning 10 til 20 Gange overstiger disse smaa næringsdrivendes og Haandværkeres, men en Fideikommisbesidder, som maaske har svindlet Millioner bort i Løbet af nogle Aar, har ingen Bogføringspligt, men de 20 smaa Haandværkere, der sidde rundt omkring paa hans Gaarde, og hvis samlede Indtægt ikke er $\frac{1}{20}$ af hans, skulle alle føre Handelsbøger og Statusbøger, og Gud ved hvad, og blive straffede, hvis de ikke gøre det. Nu siger den ærede Ordfører, at der ikke skal være noget Posekigeri, — men i Lovforslaget staar der udtrykkeligt, at Øvrigheden skal ved alle forekommende Lejligheder have Indseende med, at de bogføringspligtige ere forsynede med de foreskrevne Forretningsbøger, og selvfølgelig er det underforstået, at de føre disse Bøger, thi man kan ikke gaa ud fra, at det paalægges dem at anskaffe disse Bøger, uden at det ogsaa er Meningen, at de skulle være forpligtede til at føre dem.

Jeg kan derfor ikke stemme for det foreliggende Lovforslag, fordi det for mig fremtræder som en ren Undtagelseslov for de smaa næringsdrivende og Haandværkere, medens man fritager Folk, hvis Omsætning, Kredit og Folkehold overstiger deres mange Gange. Man vil nok reducere Bogføringspligten, synes det mig, i ret væsentlig Grad, men i § 2 staar der udtrykkelig, hvad denne Pligt omfatter. De vedkommende skulle „føre en Kassebog, i hvilken samtlige ind- og udgaaende Pengebetalinger daglig indføres særskilt for hver enkelt Post eller, naar Bibøger føres, med en samlet Sum for hver af disse“. Dernæst skal der i Hovedbogen eller Bibogen staa hver Øre, der gaar ud i Forretningsøjemed eller til privat Forbrug. Jeg vilde ønske, at vi alle kom til at føre Bøger, jeg har selv erfaret, hvor gavnligt det er, men jeg tror, det er urimeligt, om Lovgivningsmagten vil paabyde det i de Tilfælde, jeg her har nævnt, me-